

KOMUNIKAT PRASOWY nr 119/23

Luksemburg, 12 lipca 2023 r.

Wyrok Sądu w sprawie T-8/21 | IFIC Holding/Komisja

Sąd utrzymał w mocy decyzje Komisji upoważniające Clearstream Banking AG do zastosowania się do amerykańskich sankcji nałożonych na Iran

Sąd oddalił skargę IFIC Holding, spółki niemieckiej, której akcje są pośrednio w posiadaniu państwa irańskiego

W 2018 r. Stany Zjednoczone Ameryki wycofały się z porozumienia nuklearnego z Iranem, podpisanego w 2015 r., mającego za przedmiot sprawowanie kontroli nad irańskim programem nuklearnym i zniesienie sankcji gospodarczych względem Iranu. W konsekwencji wycofania się z wskazanego porozumienia, opierając się na „Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012” (ustawie z 2012 r. o wolności i zwalczaniu rozprzestrzeniania broni w Iranie) Stany Zjednoczone ponownie nałożyły sankcje na Iran oraz na osoby określone w wykazie¹. Od tej chwili ponownie zakazane jest komukolwiek utrzymywanie stosunków handlowych poza terytorium Stanów Zjednoczonych z osobami objętymi tym wykazem SDN.

W następstwie tej decyzji, w celu ochrony swoich interesów, Unia przyjęła rozporządzenie delegowane 2018/1100² zmieniające załącznik do rozporządzenia nr 2271/96³ w celu wymienienia w nim wspomnianej amerykańskiej ustawy z 2012 r. o wolności i zwalczaniu rozprzestrzeniania broni w Iranie. To ostatnie z wskazanych rozporządzeń, które ma na celu zapewnienie ochrony przed eksterytorialnym stosowaniem załączonych do niego przepisów prawnych, zakazuje w szczególności zainteresowanym osobom⁴ stosowania się do omawianych przepisów prawnych lub wynikających z nich działań (art. 5 akapit pierwszy), chyba że Komisja Europejska udzieli w tym celu upoważnienia, jeżeli brak stosowania się do owego ustawodawstwa poważnie naruszyłby interesy osób objętych rozporządzeniem lub interesy Unii (art. 5 akapit drugi). Przyjęła ona również rozporządzenie wykonawcze 2018/1101 ustanawiające kryteria stosowania wspomnianego art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96⁵.

IFIC Holding AG (zwana dalej „IFIC”) jest spółką niemiecką, której akcje są pośrednio w posiadaniu państwa

¹ Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (wykaz wyraźnie wskazanych obywateli krajowych oraz osób, których aktywa zostały zablokowane, zwany dalej „wykazem SDN”).

² Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/1100 z dnia 6 czerwca 2018 r. zmieniające załącznik do rozporządzenia Rady (WE) nr 2271/96 zabezpieczającego przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi (Dz.U. 2018, L 199 I, s. 1).

³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2271/96 z dnia 22 listopada 1996 r. zabezpieczające przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi (Dz.U. 1996, L 309, s. 1), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 37/2014 z dnia 15 stycznia 2014 r. zmieniającym niektóre rozporządzenia dotyczące wspólnej polityki handlowej w odniesieniu do procedur przyjmowania niektórych środków (Dz.U. 2014, L 18, s. 1) oraz rozporządzeniem delegowanym 2018/1100 (zwane dalej „rozporządzeniem”).

⁴ Osobami, o których mowa w art. 11 rozporządzenia nr 2271/96, są w szczególności z jednej strony osoby fizyczne, które zamieszkują w Unii i są obywatelami państwa członkowskiego, a z drugiej strony osoby prawne utworzone w formie spółki w Unii (art. 11 pkt 1, 2).

⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1101 z dnia 3 sierpnia 2018 r. ustanawiające kryteria stosowania art. 5 akapit drugi rozporządzenia Rady (WE) nr 2271/96 zabezpieczającego przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi (Dz.U. 2018, L 199 I, s. 7).

irańskiego, i która sama posiada udziały w różnych przedsiębiorstwach niemieckich, z tytułu których ma prawo do dywidend. Clearstream Banking AG jest jedynym bankiem depozytariuszem papierów wartościowych posiadającym zezwolenie w Niemczech. Po wpisaniu IFIC przez Stany Zjednoczone do wykazu SDN w listopadzie 2018 r. Komisja przerwała wypłatę dywidend na rzecz IFIC i zablokowała je na odrębnym koncie. 28 kwietnia 2020 r., w następstwie wniosku Clearstream Banking o udzielenie upoważnienia w rozumieniu art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96, Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2020) 2813 final, w której zezwoliła temu bankowi na zastosowanie się do niektórych przepisów prawa Stanów Zjednoczonych w odniesieniu do papierów wartościowych lub funduszy skarżącej na okres dwunastu miesięcy (zwanego dalej „spornym upoważnieniem”). Upoważnienie to zostało następnie przedłużone w latach 2021 i 2022 decyzjami wykonawczymi C(2021) 3021 final i C(2022) 2775 final⁶ (zwanymi dalej „zaskarżonymi decyzjami”). W tym kontekście, na podstawie art. 263 TFUE, IFIC wniosła do Sądu o stwierdzenie nieważności decyzji wydanych przez Komisję na wniosek Clearstream Banking, który uczestniczył w postępowaniu w charakterze interwenienta.

Sąd oddalił skargę IFIC i orzekł przy tej okazji w przedmiocie nowych kwestii prawnych dotyczących rozporządzenia nr 2271/96. Sąd stwierdził w szczególności, że zaskarżone decyzje nie mają mocy wstecznej, i że Komisja nie popełniła błędu w ocenie, nie uwzględniając interesów skarżącej lub nie badając, czy istniały mniej uciążliwe środki alternatywne. Sąd orzekł również, że ograniczenie prawa skarżącej do bycia wysłuchaną przez Komisję w ramach wydawania tych decyzji było konieczne i proporcjonalne w świetle celów realizowanych przez rozporządzenie nr 2271/96.

Ocena Sądu

Sąd uznał, po pierwsze, że zaskarżone decyzje nie mają mocy wstecznej, ponieważ wyraźnie wskazują, że są ważne od dnia ich doręczenia i przez okres dwunastu miesięcy⁷. Wynika z tego, że sporne upoważnienie nie ma mocy wstecznej i nie obejmuje zachowań, które miały miejsce przed datą wejścia w życie zaskarżonych decyzji, lecz jedynie zachowania mające miejsce po tej dacie.

Po drugie, co się tyczy zarzutu skarżącej opartego na błędzie w ocenie, zgodnie z którym Komisja w pierwszej kolejności nie uwzględniła interesów skarżącej, lecz jedynie interesy Clearstream Banking, Sąd orzekł, że Komisja nie musiała tego zrobić. Zauważył bowiem, że rozporządzenie nr 2271/96⁸ przewiduje, iż udzielenie upoważnienia do zastosowania się do załączonych przepisów prawnych jest uzależnione od spełnienia przesłanki, w świetle której nieprzestrzeganie tych przepisów poważnie naruszyłoby interesy osoby ubiegającej się o upoważnienie lub interesy Unii, natomiast przepis ten nie wymienia interesów osób trzecich objętych środkami ograniczającymi państwa trzeciego. Sąd dokonał tego samego stwierdzenia w odniesieniu do kryteriów niekumulatywnych określonych w rozporządzeniu wykonawczym 2018/1101⁹, które Komisja powinna uwzględnić przy ocenie wniosku o udzielenie zezwolenia. Ponadto żadne z rozpatrywanych kryteriów nie wskazuje na wyważenie interesów osoby trzeciej i interesów wnioskodawcy lub Unii. Jednocześnie, o ile może się wprawdzie zdarzyć, że osoba trzecia objęta środkami ograniczającymi będzie osobą objętą rozporządzeniem nr 2271/96¹⁰, a tym samym będzie objęta zakresem stosowania niektórych przepisów tego rozporządzenia, o tyle okoliczność taka nie może prowadzić w kontekście stosowania wyjątku przewidzianego w art. 5 akapit drugi tego rozporządzenia do uwzględnienia interesów innych niż te przewidziane w tym przepisie. Co się tyczy w drugiej kolejności argumentu skarżącej, zgodnie z którym Komisja nie wzięła pod uwagę możliwości skorzystania mniej uciążliwych środków alternatywnych, ani możliwości powołania się przez nią na prawo do odszkodowania, Sąd zauważył, że rozporządzenie wykonawcze 2018/1101¹¹ nie nakłada takich obowiązków na Komisję. Badanie Komisji polega na sprawdzeniu, czy dowody

⁶ Decyzja wykonawcza Komisji C(2021) 3021 final z dnia 27 kwietnia 2021 r. i decyzja wykonawcza Komisji C(2022) 2775 final z dnia 26 kwietnia 2022 r.

⁷ Zobacz art. 3 każdej z zaskarżonych decyzji.

⁸ Zobacz art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96.

⁹ Zobacz art. 4 rozporządzenia wykonawczego 2018/1101.

¹⁰ Zobacz art. 11 rozporządzenia nr 2271/96.

¹¹ Zobacz art. 3 rozporządzenia wykonawczego 2018/1101.

przekazane przez wnioskodawcę pozwalają stwierdzić w świetle kryteriów określonych w rozporządzeniu 2018/1101¹², że w przypadku nieprzestrzegania załączonych przepisów prawnych interesy wnioskodawcy lub Unii zostałyby poważnie naruszone w rozumieniu art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96. Gdy Komisja dojdzie do wniosku, że wystąpienie poważnej szkody w odniesieniu do wspomnianych interesów zostało wystarczająco udowodnione, nie jest wówczas zobowiązana do badania istnienia środków alternatywnych dla upoważnienia.

Po trzecie, co się tyczy zarzutu dotyczącego naruszenia prawa do bycia wysłuchanym, Sąd uznał, że prawodawca Unii postanowił ustanowić system, w ramach którego nie należy brać pod uwagę interesów osób trzecich objętych środkami ograniczającymi, a te osoby trzecie nie powinny być zaangażowane w postępowanie przewidziane w art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96. Przyjęcie decyzji na podstawie wspomnianego przepisu odpowiada bowiem celom interesu ogólnego polegającym na ochronie interesów Unii lub osób korzystających z praw w ramach systemu traktatu FUE przed poważną szkodą, jaka mogłaby wyniknąć z nieprzestrzegania załączonych przepisów prawnych.

W tym kontekście nie tylko skorzystanie z prawa do bycia wysłuchanym przez osoby trzecie, których dotyczy dane postępowanie, nie byłoby zgodne z celami interesu ogólnego realizowanymi przez wspomniane ustawodawstwo, ale mogłoby ponadto zagrozić realizacji tych celów poprzez niekontrolowane rozpowszechnianie informacji, które mogłyby zostać podane do wiadomości organów państwa trzeciego będącego autorem załączonych przepisów. W szczególności mogłoby to umożliwić tym organom powzięcie wiadomości o tym, że dana osoba złożyła wniosek o upoważnienie, i że w konsekwencji może ona nie stosować się do ustawodawstwa eksterytorialnego tego państwa trzeciego, co wiązałoby się z ryzykiem w zakresie dochodzeń i sankcji wobec tej osoby, a tym samym ze szkodą dla jej interesów oraz w stosownych przypadkach dla interesów Unii.

Ponadto, żaden element nierozzerwalnie związany z sytuacją osobistą wspomnianych osób trzecich nie figuruje bezpośrednio wśród elementów, które powinien zawierać wniosek o udzielenie upoważnienia¹³ lub wśród kryteriów uwzględnianych przez Komisję przy ocenie takiego wniosku¹⁴. W związku z tym nie wydaje się, by w systemie ustanowionym przez rozporządzenie nr 2271/96 osoby trzecie objęte środkami ograniczającymi mogły powołać się przed Komisją na błędy lub okoliczności dotyczące ich sytuacji osobistej. W konsekwencji ograniczenie prawa osób trzecich objętych środkami ograniczającymi do bycia wysłuchanymi w ramach takiego postępowania nie wydaje się w świetle właściwych ram prawnych i realizowanych przez nie celów nieproporcjonalne i niezgodne z istotą tego prawa. Wynika z tego, że w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy wspomniane ograniczenie prawa do bycia wysłuchanym jest uzasadnione w rozumieniu orzecznictwa oraz konieczne i proporcjonalne w świetle celów realizowanych przez rozporządzenie nr 2271/96, a w szczególności jego art. 5 akapit drugi. Komisja nie była zatem zobowiązana do wysłuchania skarżącej w ramach postępowania, które doprowadziło do wydania wspomnianych decyzji.

Ponadto skarżąca wskazała, że w celu poszanowania jej prawa do bycia wysłuchaną Komisja powinna była opublikować co najmniej rozstrzygnięcie zaskarżonych decyzji. Jednakże nic nie pozwala uznać, że tego rodzaju obowiązek publikacji spoczywał na Komisji. Po pierwsze, ten obowiązek nie ma podstawy prawnej w żadnym właściwym przepisie; po drugie, publikacja zaskarżonych decyzji po ich wydaniu nie może mieć wpływu na wykonywanie przez skarżącą ewentualnego prawa do bycia wysłuchaną w toku postępowania administracyjnego. Wreszcie, z tych samych powodów Sąd oddalił argument skarżącej, zgodnie z którym alternatywnie Komisja powinna była powiadomić ją o zaskarżonych decyzjach po ich wydaniu. W świetle powyższego nie można zatem uznać, że nie publikując lub nie informując skarżącą o zaskarżonych decyzjach, Komisja naruszyła jej prawo do bycia wysłuchaną.

¹² Zobacz art. 4 rozporządzenia wykonawczego 2018/1101.

¹³ W rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego nr 2018/1101: „wniosek powinien zawierać imię i nazwisko oraz dane kontaktowe wnioskodawcy, należy wskazać w nim dokładny przedmiotowy przepis wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego lub przedmiotowe dalsze działanie oraz opisać zakres upoważnienia, o które się występuje, i szkodę, jaką mógłby spowodować brak zastosowania się”.

¹⁴ W rozumieniu kryteriów przewidzianych w art. 4 rozporządzenia wykonawczego nr 2018/1101, które mają na celu dokonanie oceny, czy wystąpiłaby poważna szkoda dla chronionych interesów, o których mowa w art. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 2271/96.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zaradzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

UWAGA: Odwołanie od orzeczenia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału w terminie dwóch miesięcy i dziesięciu dni od dnia zawiadomienia o tym orzeczeniu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Sądu.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

